

18.86x14.33	1	2	עמוד	המגזין	מערב -	04/2024	89920337-1
מכללת הדסה - 82040							

« פרופ' אסף מידני, ד"ר ורד עוזיאל

רחובות כמשל

כמו בפוליטיקה הארצית, גם בזירה המוניציפלית הוצגו שתי חלופות קיצוניות לדמותה של מדינת ישראל

הבחירות לרשויות המקומיות נדחו מאוקטובר 2023 לסוף פברואר 2024 והתנהלו ברקע מלחמת "חברות ברזל". לפני המלחמה, שלטי החוצות אומנם כיסאו מסרים הקשורים לניהול מקצועי של העיר, חינוך, פיתוח, ניקיון, שקיפות, וביטחון מקומי, אך ברקע התנהל מאבק בין ליברלים לשמרנים, המשך הבעד ונגד הרפורמה המשפטית. אחרי ה־7 באוקטובר, לפחות לזמן קצר, המסרים התחלפו לאחדות. הזירה המקומית פינתה עצמה לארצית וזה שינוי פרדיגמה שעלול לגבות מחירים.

רחובות מתאפיינת בשכונות מסורתיות, שכונות רתיות ושכונות חילוניות ונתוני הבחירות הארציות בעיר שיקפו לעתים את תוצאות הבחירות הכלליות. ארבעה התמודדו לראשות העיר: רחמיים מלול ראש העיר הוותיק, מתן דיל יו"ר האופוזיציה, ושני סגני ראש העירייה, זוהר בלום ויניב מרקוביץ'.

משנות ה־90 של המאה ה־20 חל שינוי פרדיגמה בבחירות לרשויות המקומיות בישראל. לא עוד בחירות של המפלגות הארציות ונציגיהן במקום, אלא סיעות עצמאיות, שמחקו כל זיקה למפלגות הארציות. לא כך בבחירות 2024. המחאה

הארצית נגד הרפורמה המשפטית חדרה למקומי. תנועת "חווה חדש" שפעלה בערים שונות חיפשה שותפים גם בעיר רחובות ומצאה שותף בדמותו של בלום. מרגע זה הקיטוב עלה מדרגה. השיח המרכזי, כמעט היחיד, היה בין "הם" ("הביביסטים") ו"אנחנו" ("הליברלים").

התוצאות בסיבוב הראשון הפתיעו רבים, כשמהלך נרחק למקום השלישי ולסיבוב השני עלו דיל ובלום. ואז החלה הדרמה. בלום, נציג הליברלים, החליט לוותר על המרוץ וחתם על הסכם עם דיל בתמורה למינויו לסגן ראש העירייה. אלא שלחצים ארציים מצד "יש עתיד" וגוש השינוי הובילו את בלום להפר את ההסכם ולהתמודד בסיבוב השני. המחנה הליברלי בראשות בלום קרא לשמור על הצביון הליברלי אל מול דיל המזוהה כחבר מרכז הליכוד, חובש הכיפה, שלדבריהם מאיים על הסטטוס קוו ועלול לגרור את העיר למדרון חלקלק.

דיל, שהרכיב רשימה עצמאית ומגוונת, הרחק מהליכוד, מימן עצמאית את הקמפיין לעומת אחרים שנתמכו על ידי מפלגות ארציות, ניסה אך לא הצליח להתחמק מהתגיות שהודבקו לו, למרות התמיכה שקיבל מסיעת "רחובות חופשית ומאוחדת" (לשעבר מרצ) הליברלית, שהשיגה

שלושה מנדטים למועצת העיר. כך המאבק היה בין דיל, נציג גוש 64 המנדטים, ובין בלום, נציג גוש האופוזיציה וממשלת השינוי.

סוגיות הקיטוב חילוניים־דתיים וימין־שמאל תפסו את השיח ושאלות לגבי יכולתו של ראש העיר לנהל עירייה נרחקו לקרן זווית. השיח בסיבוב השני הפך אלים ופוגעני. כמו בארצי, הוצגו לכאורה שתי חלופות קיצוניות לדמותה של מדינת ישראל – זו הדמוקרטית הליברלית החילונית וזו הלאומית היהודית המשיחית.

הפרדוקס הגדול הוא שהשלטון המקומי שנלחם כדי לקבל עצמאות לניהול חיי התושבים, יידרש כעת להצדיק מחדש את יכולתו להיות עצמאי ונפרד מהארצי, במקום שהשלטון המרכזי מבקש להרחיב את הנגיסה שלו במקומי.

מידני הוא מומחה לממשל ומשפט ציבורי באקדמית תל אביב־יפו, מחבר הספר "אחריות ציבורית וצריכה פוליטית – ארבע רפורמות לישראל";

עוזיאל היא מומחית לשלטון מקומי, אסטרטגית ניהול, חדשנות ואי־שוויון. ראש מסלול התמחות מנהל ציבורי, החוג לניהול, במכללת האקדמית הדסה